

Asia: VN/19859/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (todistus negatiivisesta testituloksesta)

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Lapin kauppakamarin tehtävänä on edistää Lapin elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Matkailun osalta Lapin kauppakamarissa toimii laajapohjainen matkailuvaliokunta, jonka tehtävänä on nostaa esille matkailuun liittyviä toimenpiteitä, tarpeita ja yhteistyötä niin maakunnallisesti kuin kansallisestikin.

Vaikka lakiehdotuksessa pyydetään lausuntoa liittyen vain lähtömaan negatiiviseen testiin sekä kuljetusyrityksen velvollisuuteen tarkistaa testitulokset, otamme lausunrossamme kantaa myös hallituksen 11.9. julkaisemat matkustuslinjauksiin, koska niillä on merkitystä kokonaisuuden kannalta.

Lapin kauppakamari tukee ehdotuksessa esitettyä tavoitetta lisätä matkustajien luottamusta rajat ylittävään matkustukseen. Nykyiset rajoitukset ovat käytännössä pysäyttäneet Suomeen suuntautuvan matkustamisen, kun se vastaavasti on muualla Euroopassa jo osittain elpynyt. Matkailun näkökulmasta rajoitusten purkaminen on sinällään oikeansuuntainen toimenpide, mutta esitetyssä toimintamallissa on puutteita, jotka vaikuttavat suoraan ja välittömästi matkailuyritysten toimintamahdollisuuksiin.

Lapin kauppakamari lausuu lakiesityksestä seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriön lakiehdotuksessa kuljetuspalvelujen tarjoajalle voidaan asettaa velvollisuus tarkastaa rajat ylittävässä liikenteessä se, että matkustajalla on mukanaan todistus negatiivisesta tartuntataudin testituloksesta. Matkustajalla olisi puolestaan velvollisuus hankkia todistus negatiivinen testitulokset ennen matkaa.

Suomessa matkailu on merkittävä vientitoimiala ja työllistäjä, kuten myös Lapissa, jossa matkailun

aluetaloudelliset vaikutukset ovat suuret ja matkailutoimialan suora liikevaihto siihen liittyvine palveluineen on n. 1 mrd e, kerrannaisvaikutuksiin jopa 1,5 mrd. e. Vuonna 2019 Rekisteröityjä yöpymisiä oli 3,1 milj., joista kansainvälisten matkailijoiden osuus oli 52 %. Matkailu tuottaa siten Lapille merkittävän vientiliikevaihdon, lisäksi matkailuala työllistää n. 8.000–10.000 henkilöä. Lapissa saavutettavuus matkustajaliikenteessä nojaa pitkälti toimiviin lentoyhteyksiin. Matkailu siihen liittyvine toimialoineen on kärsinyt kaikista toimialoista tähän mennessä matkustusrajoitusten myötä eniten ja rajusti. Koronatilanteen jatkuessa on löydettävä tasapaino sekä rajoitusten sekä matkailualan hallitun avaamisen suhteen ja sen vuoksi on tärkeää luoda mahdollisuudet terveysturvalliselle matkailulle.

Ilmaantuvuusrajan nostaminen EU:n määrittelemälle minimitasolle 25:een on oikeansuuntainen toimenpide. Hallituksen 11.9. esittelemässä mallissa yli 25 ilmaantuvuusluvun maista tulevilta matkailijoilta edellytetään lähtömaassa negatiivista testaustulosta, joka on otettu 72 h ennen matkan alkua. Tässä voi ilmetä monia haasteita, sillä kaikissa maissa ei testata oireettomia henkilöitä, haasteeksi myös tulee onko testi luotettava.

Hallitus on myös linjannut millä edellytyksillä matkailija voi saapua Suomeen silloin kun lähtömaan ilmaantuvuusraja on yli 25. Alle kolmen vuorokauden osalta edellytetään negatiivista testitulosta lähtömaasta, mutta ei edellytä karanteenia, mikä on toimiva ja kannatettava ratkaisu. Toisaalla edellytetään karanteenia/karanteeninomaisia olosuhteita maahan yli kolmen päivän matkalle saapuville ja tällöin toinen testi tulisi tehdä 72 h maahantulosta. Tämä vaatimus estää matkailun elpymisen. Matkailija joutuu siis karanteeniin kolmeksi vuorokaudeksi ennen toisen koronatestin ottamista ja vapautuu karanteenista vasta, kun hän on saanut toisesta testistä negatiivisen tuloksen. Tähän toiseen testiin liittyy huomattavia epäselvyyksiä myös käytännön toteuttamisen, testipaikkojen, testiin kuljettamisten ja resurssien osalta. Tämä osio tekee käytännössä pidemmän viipymän mahdolliseksi ja tästä toisesta testistä ja karanteenista tulisi luopua, ellei paikallinen tartuntatautiviranomainen määrää toisin riskiarvioon perustuen.

Jos toinen testi on kuitenkin paikallisen tartuntatautiviranomaisen riskiarvioinnin perusteella välttämätöntä, tulisi se voida järjestää tarvittaessa myös heti maahan saapumisen yhteydessä ja joustavasti myös esim. pikatesteillä. Nyt linjatut matkustusrajoitukset ohjaavat käytännössä matkustusta alle kolmen päivän viipymään, mikä ei tue tavoitetta pidemmän viipymän ja sen kautta kestävämmän matkailun tukemisesta. Esitetty aikaraja palvelee lähinnä työmatkaliikennettä. Kun tyypillisesti kansainvälisten matkailijoiden matkan viipymä on em. aikaa pidempi, aikaraja on ongelmallinen myös matkojen toteutumisen ja jo tehtyjen ennakkovarausten näkökulmasta. Tämä on avattu hyvin Lapin matkailuelinkeinon liiton lausunnossa.

Lapissa on tehty tiivistä yhteistyötä terveysviranomaisten kanssa terveysturvallisen matkailun ja sen edellyttämien toimintamallien toteuttamiseksi, mikä takaa turvallisen matkustamisen sekä kotimaisille että kansainvälisille matkailijoille. Hallituksen ehdotuksessa liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta 153 b § on määritelty matkustajalle velvollisuus hankkia todistus negatiivisesta testituloksesta rajat ylittävässä liikenteessä liikennevälineeseen tullessa ja maahan saapuessa. Todistusta ei kuitenkaan edellytetäisi mm. Suomen kansalaisilta, Suomesta turvapaikkaa hakevilta tai henkilöiltä, joiden työ on huoltovarmuuden kannalta tärkeä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitetuista henkilöryhmistä sekä muusta mahdollisuudesta poiketa todistuksen esittämisvaatimuksesta matkustuksen perusteen, esimerkiksi matkustuskohteessa tehtyjen järjestelyjen tai lähtö- tai kauttakulkumaan osalta. Tätä kirjausta pidämme erittäin tärkeänä. Matkakohdetason COVID-19 -riskienhallintamalli tulisi hyväksyä tällaiseksi poikkeusryhmäksi.

Kuljetusyrityksen tarkastusvelvoitetta koskevat huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

-

Matkustajaan kohdistuvat velvollisuudet: huomiot ja mahdolliset ehdotukset?

Matkailijan näkökulmasta negatiivisen testin vaatimukseen voi liittyä useita ongelmia, kuten se, onko testitulokset mahdollista saada, jos oireita ei ole, saako testituloksen riittävän ajoissa, testien muoto voi vaihdella jne. Matkustajan näkökulmasta on epärealistista odottaa, että ostetaan matka, jossa oltaisiin karanteenissa, vaikka negatiivinen testitulokset on jo otettu. Tällöin käytännössä yli 72 h matkat eivät tulisi kyseeseen. Sekä matkustajan että matkajärjestäjän näkökulmasta on olennaista, että maahantulorajoitukset ovat ennakoitavia myös pidemmällä aikavälillä, jolloin tämä koskee niitä maita, joiden ilmaantuvuusraja on tai nousee yli 25.

Kohdennetut kysymykset:

Kuljetusyhtiöt: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla velvoitteilla? Kuinka tarkastusvelvoite olisi parhaiten toteutettavissa? Mitä kustannuksia ehdotus mahdollisesti aiheuttaa? Muita huomioita?

-

Matkailu- ja ravintolapalveluala: Mitä vaikutuksia näette olevan ehdotetuilla matkustajaan kohdistuvilla velvoitteilla? Ovatko ehdotetut toimenpiteet riittäviä? Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen ja matkailun terveysturvallisuuden?

-

Sisäministeriö: Mikä on ulkomaalaislain ja ehdotettujen säädösmuutosten välinen suhde, erityisesti liittyen matkustajan käännyttämiseen? Mahdollistavatko ehdotetut toimenpiteet sen, että todistus negatiivisesta testitodistuksen mukanaolosta ja tarkastuksesta voidaan toteuttaa riittävällä tavalla?

-

Sosiaali- ja terveysministeriö: Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla? Ovatko toimenpide-ehdotukset riittäviä turvaamaan Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden? Miten mahdolliset jälkitoimet huolehditaan (valvonta/uusintatestausta)?

-

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Millä edellytyksillä Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen maa/aluekohtaisesta kuljetusyritystä koskevasta tarkastusvelvollisuudesta?

-

